

Čís. 10818.

K pojmu »provozovny« ve smyslu prvního odstavce § 87 j. n. se nevyžaduje taková samostatnost, jaké jest potřebí k pojmu »zvláštního závodu« ve smyslu druhého odstavce § 87 j. n. Provozovnou obchodu nebo povolání žalovaného jest místo, na kterém žalovaný provozuje svou výdělečnou činnost. V čem záleží tato výdělečná činnost, jest lhostejno. Nezáleží na tom, zda má žalovaný jen jediný podnik, či zda má hlavní a odštěpné závody.

Jde o »provozovnu«, provádí-li firma mimo obvod soudu svého bydliště rekonstrukci silnice a má pro řízení těchto prací najaty kancelářské místnosti.

Jde o spor z podnikatelské činnosti, odvozován-li žalobní nárok ze služební smlouvy uzavřené pro práce týkající se provozovny.

(Rozh. ze dne 22. května 1931, R II 168/31.)

Žalobce byl stavbyvedoucím na stavbě silnice v D. v obvodu okresního soudu v H. Byv propuštěn, domáhal se na podnikateli žalobou, zadanou na okresním soudě v H., zaplacení mzdy za výpovědní lhůtu. K námitce místní nepříslušnosti soud první stolice žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Soud první stolice zkoumal otázku své místní příslušnosti jen s hlediska druhého odstavce § 87 j. n. a prohlásil se nepříslušným, stotožniv zřejmě pojem provozovny a zvláštního závodu, došed z konaných šetření k přesvědčení, že žalovaná firma nemá v D. zvláštní závod. Toto rozhodnutí soudu první stolice bylo by ospravedlněno jen, kdyby místní příslušnost dovolaného soudu byla opírána vůbec nebo jen o tvrzení, že žalovaná strana má v D. zvláštní závod. Zvláštním závodem jest závod, jenž požívá v poměru k závodu hlavnímu jisté samostatnosti co do své působnosti, jsa vyzbrojen zvláštní pravomocí, v jejímž objemu může neodvisle od hlavního závodu uzavírat obchody. Tento názor zastává nejen nauka (Hora, Čsl. právo procesní I. díl str. 190), nýbrž i nejvyšší soud v Brně (rozh. čís. 8654), tak že brojením proti němu nemohl by stěžovatel docílit úspěchu. Ano bylo soudem první stolice zjištěno, že inž. K., jenž jest vedoucím kanceláře žalované firmy v D. a pověřen byl žalovanou firmou vypracováním podrobného projektu pro úpravu říšské silnice v úseku L.-N., směl přijímat jen dělníky, nikoliv však mistry a úředníky, že směl nakupovati jen maličkosti proti neprodlenému zaslání kopie objednávky žalované firmě a proti jejímu dodatečnému schválení, nikoliv však jiný stavební materiál, že faktury musel zásadně zasílati žalované firmě, a nebylo ani tvrzeno, ani dokazováno, že kancelář v D. byla ve vlastním oboru podnikatelské činnosti, zejména v podávání ofert, v přijímání zadávek atd., oprávněna počínati si samostatně, jest zřejmo, že kancelář v D. nebyla zvláštním závodem. Leč žalující strana citovala v žalobě povšechně ustanovení § 87 j. n. a dovolávala se místní příslušnosti soudu první stolice z důvodu, že žalovaná strana má v D.

stavební kancelář jako provozovnu, měla tudíž zřejmě na mysli ustanovení prvního odstavce § 87 j. n. Jest se proto obíratí otázkou, zda s hlediska tohoto zákonného ustanovení jest místní příslušnost soudu první stolice odůvodněna, čili nic. V tom směru vysvítá z přednesu žalované strany a z výpovědí svědků, že žalovaná strana provádí rekonstrukci říšské silnice L.-N., že si zřídila za tím účelem 4 vyměřovací sekce, jednu z nich se sídlem v D. za vedení inž. Karla R-a, že si pro tuto sekci najal kancelářské místnosti na dobu od března 1930 do srpna 1932, že odtud řídí inž. Karel R. rekonstrukční práce silniční pracovními silami přidělenými mu žalovanou firmou a že práce v úseku D. budou trvati asi do konce června 1931. Již z tohoto skutkového děje jest zřejmo, že D. jsou místem, v němž žalovaná firma podnikatelskou svou živnost provozuje, že má žalovaná firma v D. provozovnu. An žalobce právě byl této provozovně přidělen služebně a žalobní nárok jest odvozován ze služební smlouvy pro práce týkající se této provozovny, jde nepochybně o spor, jenž se vztahuje na činnost žalované strany, související s její podnikatelskou živností. Byla proto právem žaloba podána u soudu první stolice, jakožto soudu podniku podle prvního odstavce § 87 j. n.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Především jest řešiti otázku, zda má žalovaná firma v D. provozovnu svého povolání ve smyslu prvního odstavce § 87 j. n. Rekursní soud odpověděl na tuto otázku kladně a stěžovatelka proti tomu brojí, dovozujíc, že její kancelář v D. nebyla samostatná co do své působnosti. Avšak k pojmu »provozovny« ve smyslu prvního odstavce § 87 j. n. se nevyžaduje taková samostatnost, jaké jest potřebí k pojmu »zvláštního závodu« ve smyslu druhého odstavce § 87 j. n. Provozovnou obchodu nebo povolání žalovaného jest místo, na kterém žalovaný provozuje svou výdělečnou činnost. V čem záleží tato výdělečná činnost, jest lhostejné. (Srovnej Dr. Vážný, O ústrojí a příslušnosti soudů, str. 162, 163.) K založení sudiště podle prvního odstavce § 87 j. n. stačí tedy, že žalovaný provozuje svou výdělečnou činnost na místě, které jest v jiném soudním obvodu, než ve kterém žalovaný bydlí, a že se spor vztahuje na činnost spojenou s obchodem nebo s povoláním žalovaného. Nezáleží na tom, zda má žalovaný jen jediný podnik, či zda má hlavní a odštěpné závody. (Viz Hora, Čsl. civilní právo procesní, I. díl, str. 189.) V souzené věci bylo nižšími soudy zjištěno, že žalovaná firma provádí v obvodě okresního soudu v H. práce na rekonstrukci říšské silnice, které potrvají asi do konce června 1931, a že pro řízení těchto prací má v D. kancelářské místnosti, najaté na dobu do srpna 1932. Z toho správně usoudil rekursní soud, že žalovaná firma, která má své sídlo (§ 75 j. n.) v M., provozuje v D. svou podnikatelskou činnost a že tedy má mimo soudní obvod svého bydliště a v obvodu procesního soudu provozovnu svého povolání. Na tom nic nemění okolnost, že tato provozovna byla zřízena jen

na dobu přechodnou, neboť to s sebou přináší již sama povaha podnikatelské činnosti žalované firmy. (Srovnej též rozhodnutí čis. 985 a 6019 sb. n. s., která se sice týkají provozování živností stavebních podle zákona ze dne 26. prosince 1893, čis. 193 ř. zák., ale jichž odůvodnění se co do zásady hodí i na tento do jisté míry obdobný případ.) Rovněž jest souhlasiti s názorem rekursního soudu, že jde o spor, který se vztahuje na činnost spojenou s podnikatelskou živností žalované firmy. Po té stránce stačí odkázati stěžovatelku na správné důvody napadeného usnesení.

Čís. 10819.

Vklad převodu vlastnického práva k nemovitosti, zatížené předkupním právem, nelze pro jinou osobu než tu, pro kterou zní předkupní právo, povolit, neprokázal-li žadatel zánik předkupního práva listinami. Nestačí pouhá — byť i úřední — znalost pravého stavu věci u soudu.

Ustanovení smlouvy, že »jeden každý z postupitelů má míti předkupní právo na celou nemovitost, kdyby z jakéhokoliv důvodu jeden nebo druhý z nynějších spolumajitelů a postupitelů předkupní právo vykonávati nechtěl anebo nemohl«, jest vykládati tak, že předkupní právo ohledně obou polovin nemovitosti lze vykonati jen tak, by obě byly vlastnictvím buď původních postupitelů (jednoho z nich) aneb vlastnictvím nabyvatelky, nikoliv však, by snad jedna polovice zůstala této a jedna oněm anebo jednomu z nich.

(Rozh. ze dne 22. května 1931, R II 176/31.)

Na nemovitosti, připsané vlastnický Jiřině M-ové, vázlo předkupní právo pro prodatele Karla a Amalii Š-ových. Jiřina M-ová prodala nemovitost Amalii Š-ové. **K n i h o v n í s o u d** povolil vklad vlastnického práva pro Amalii Š-ovou. **R e k u r s n í s o u d** k rekursu Karla Š-a knihovní žádost zamítl. **D ů v o d y:** Podle stavu pozemkové knihy je při vkladu vlastnického práva pro Jiřinu M-ovou vloženo právo vlastnické, obmezené zákazem zcizení a zadlužení a v kupní smlouvě jest mimo to vyhraženo právo předkupní pro zcizitele Karla a Amalii Š-ových. Kupní smlouvou ze dne 20. prosince 1930 prodala M-ová vložku Amalii Š-ové a byla kupní smlouva knihovně provedena, aniž byl proveden důkaz, že stěžovateli byla nemovitost k výkupu nabídnuta, takže převod vlastnického práva neměl býti povolen. Předkupní právo jest ve prospěch manželů Š-ových knihovně vtěleno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení jest správné ve výroku i v důvodech, pokud se týká polovice nemovitosti, patřivší kdysi Karlu Š-ovi. Názor dovolací stížnosti, že nastal případ upravený v odst. X. odstupní smlouvy ze